



UNIVERSITÄTS-  
BIBLIOTHEK  
PADERBORN

## **Claudii Fleurii Abbatis Historia Ecclesiastica**

Ab Anno 361. Usque Ad Annum 395

**Fleury, Claude**

**August. Vind. [u.a.], 1758**

**VD18 90117786**

§. 24. Epistola S. Gregorii Nazianzeni ad Cledonium.

---

[urn:nbn:de:hbz:466:1-66032](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-66032)

Sæculum IV. nem adjunxit, quæ in hoc versatur car-  
 A. C. 383. dine; distinctionem Geniti, & non Ge-  
 niti non Naturam, sed Personam respi-  
 cere.

## §. XXIV.

*Epistola S. Gregorii Nazianzeni ad  
Cledonium.*

*Vita Greg.* Sanctus Gregorius Nazianzenus quoque  
 p. 32. in suo secessu contra errores Apolli-  
 naris scripsit, quibus Ecclesia Nazianze-  
 na turbabatur. Is in Cappadociam re-  
 versus in prædium Arianzenum, quod  
 sibi de paterna hæreditate obvenerat,  
 concessit, ibique, quamvis magna corpo-  
 ris infirmitate debilitatus, vitam pœni-  
 tentiæ rigore asperam duxit, quam ta-  
 men quies, & solitudo ei suavem redde-  
 bant. Imo totum quadragesimæ tempus  
 silentio exegit, & Poema concinnavit,  
 quo sui silentii rationem explicat; aliud  
 composuit in festis Paschalibus, ut inter-  
 ruptum sermonem rursus a Laudibus  
 JESU Christi inchoaret. Attamen rediens  
 Ecclesiam Nazianzenam, non eo fervore,  
 quo par fuisset, absentia suæ tempore  
 cultam, invenerat, atque Apollinaris er-  
 roribus infectam; id quidem primo pa-  
 tienter tulit, videns autem Hæreticos,  
 eo non contentos, quod errores propa-  
 garent, etiam seipsum calumniari, & af-  
 firmare, in eorum stare sententia, quia  
 cum

*Carm. 54. p.*  
 128. *Carm.*  
 55. p. 131.  
*Car. n. 5. p. 74*  
*Carm. jamb.*  
 23. p. 244.  
*orat. 51.*

cum eis adhucdum, tanquam cum fratribus, agebat, necessarium esse existimavit, ut mentem suam aperiret; scripsit hac super re ad Presbyterum Cledonium, qui jam diu vitam ducebat Monasticam, & cui in sua absentia præcipuam gregis curam reliquerat. Apollinaristæ jactabant, se in Concilio quodam Occidentaliuisse receptos; ad hoc S. Gregorius dicit: *Si recepti fuere, ostendant, & sufficiet nobis; non enim recepti fuerint, nisi sanctam Doctrinam teneant, & alio modo ostendere non possunt, quam Decreto Synodico, vel Epistolis Communionis, quia hæc est Conciliorum consuetudo.*

Ad rem ipsam deinde progrediens, dicit: *Nemo alios fallat, aut se falli patiat, credendo hominem sine intellectu, hominem Domini, sicut ipsi vocant; sed potius dicamus Dominum, & Deum nostrum.* Hæc ideo dicit, quia Apollinaristæ Jesum Christum, hominem Domini, Græce *Κυριακον*, & latine Dominicum appellabant. Tum S. Gregorius ita profertur: *Non separamus hominem a Divinitate; docemus, eundem esse, qui antea non erat homo, sed Deus, & Filius unicus ante sæcula sine corporis, aut cujuscunque materiae commixtione. Qui novissime etiam humanitatem pro nostra salute assumpsit, in carne passibilis, Divinitate impassibilis, corpore finitus, Spiritu*

Sæculum IV.  
A. C. 383.

Sup. l. XVI.  
§. 16. P. 738.

v. Aug. 1. re-  
tract. c. 19.

S. Gregorii  
Nazianzeni  
tu Epistola.

Sæculum IV. tu infinitus, idem terrestris, & caelestis,  
 A. C. 383. visibilis, & invisibilis, comprehensibilis,  
 & incomprehensibilis, ut homo totus in  
 peccatum lapsus per illum reparetur, qui  
 totus, verusque homo est, & Deus. Si  
 quis non credit, Mariam Matrem Dei,  
 Θεοτοκον, a Divinitate alienus est. Si quis  
 dicat, Filium per Mariam transisse, sicut  
 per canalem, non autem in ea fuisse  
 formatum operatione divina simul, & hu-  
 mana, divina, quia homo non est coopera-  
 tus, humana, quia de cætero graviditatis  
 leges fuerunt servatae, impius est! Si quis  
 dicat, formatum fuisse hominem, in quem  
 Deus deinde intraverit, damnandus est!  
 Si quis duos Filios affirmet, unum ex Deo  
 Patre, alterum ex Matre, & dicat esse  
 distinctos, jure adoptionis veris Fidelibus  
 promissæ dejiciatur! nam duæ sunt natu-  
 ræ, Deus, & homo, sicut anima, & cor-  
 pus; sed non sunt duo Filii, neque duo Dii,  
 sicut non sunt duo homines, quamvis S.  
 Paulus interiorem, & exteriorem homi-  
 nem, quasi essent duo homines, memorat.  
 Ut verbo uno complector omnia! Salva-  
 tor duobus diversis constat, cum visibile,  
 & invisibile idem non sit, sicut etiam a-  
 liud est, quod tempore mensuratur, &  
 quod tempore mensurari non potest; sed  
 duæ Personæ non sunt; hoc ut dicam, a-  
 vertat Deus! nam duo unita sunt; Deus  
 factus est homo, vel homo factus est Deus!  
 hoc ut lubet, enuntiare licet. Di-

InogvD  
 instaurat  
 alio qd

Dico vero Deum, & hominem duo esse Sæculum IV. A. C. 383.  
 diversa, si cum Trinitate comparentur; nam dicimus alium esse Patrem, & alium  
 Filium, ne Hypostases confundamus, non  
 autem dicimus aliud esse Patrem, aliud Fi-  
 lium. Tres Divinitate unum sunt. Si  
 quis dicat, Deum in JEsu Christo per gra-  
 tiam operatum esse, sicut in alio Propbeta,  
 non vero ei in substantia fuisse unitum, is  
 Gratia Divina privetur! Si quis non a-  
 dorat Crucifixum, anathema sit, & inter  
 ejus interfectores adnumeretur! Si quis  
 dicat, JEsu Christum per opera sua ad  
 perfectionem pervenisse, & ad dignitatem  
 Filii elevatum post baptismum suum, aut  
 suam Resurrectionem, sicut mortui, qui a  
 Gentilibus Deorum numero inseruntur,  
 anathema sit! nam quod initium habet,  
 quod perficitur, aut crescit, Deus non est;  
 quamvis alicubi de JEsu Christo hoc dica-  
 tur, quia sensim in oculis hominum se-  
 ipsum manifestabat. Si quis dicat, quod  
 modo carnem dimiserit, Divinitas ejus  
 corpus exuerit, & cum corpore, quod as-  
 sumpsit, & retinet, non sit venturus, is  
 adventum ejus, & gloriam non videat!  
 Si quis dicat, carnem JEsu Christi de  
 Cælo descendisse, eamque inter nos non  
 fuisse assumptam, anathema sit?

Luc. II. 52.

S. Gregorij  
Epistolæ.

p. 740.

Deinde ad punctum, quod hæresis  
 Apollinaristarum caput erat, transiens,  
 dicit: Si quis sperat in hominem sine in-  
 tellectu

Y y 5

tellectu

Sæculum IV. A. C. 383. *tellectu, ipse intellectu caret, & salute in-*  
*dignus est! Deus enim nihil aliud sanat,*  
*& salvat, quam quod assumpsit. Si A-*  
*dam non nisi secundum unam sui partem*  
*lapsus est, non opus fuit nisi, ut Christus*  
*assumat, & salvet mediam hominis partem.*  
*Si Adam totus peccavit, ne nobis in-*  
*videant salutem perfectam! nec putent,*  
*Salvatorem ossibus tantum, & nervis con-*  
*stitisse, atque inanem fuisse hominis effi-*  
*giem, si homo fuit sine anima. Hoc ipsum*  
*Ariani dicunt, ut possint passionem Di-*  
*vinitati tribuere, tanquam vitæ principio*  
*in corpore ejus. Si Christus animam*  
*babet sine intellectu, quomodo homo est?*  
*nam homo non est animal sine ratione;*  
*talis creatura nil nisi figura, & habitatio*  
*hominis erit cum anima equi, bovis, aut*  
*alterius bruti. Sequeretur talem, & non*  
*aliam creaturam esse salvatam, meque a ve-*  
*ritate esse deceptum, si ob honorem non*  
*mibi, sed alteri collatum, superbiam.*  
*Deinde objectionibus Apollinaris respon-*  
*det; tandem protestatur, illos, qui mo-*  
*nitis suis non obtemperaverint, sed ul-*  
*terius Corpus Ecclesiæ dilaceraverint,*  
*perviciaciæ poenas in extremo judicio*  
*datturos. Apollinaris scriptorum suorum*  
*multitudine, & carminum amœnitate*  
*multitudinem fallebat; hinc S. Gregorius*  
*quoque plura scripturum se, & etiam ver-*  
*sus compositurum promittit. Hæc cau-*  
 fa

sa fuisse videtur, quod tot carmina post Sæculum IV. reditum suum ab urbe Constantinopoli A. C. 383. ediderit.

S. Gregorius alteram quoque Epistolam dedit ad Cledonium, ut satisfaceret quibusdam, sanæ fidei suæ argumenta petentibus, quasi vero necdum eam satis probasset. Simpliciter edicit, fidem suam non esse aliam, quam Nicenam, ea solum adjiciens, quæ ad Spiritum S. pertinent, de quo tunc temporis nulla quæstio mota fuerat. Etiam fidem suam de Incarnatione aperit, & loquens de Apollinaristis, dicit, cupere se omnibus notum esse; quomodo se res habeat inter eum, & Vitalem; *Ne accuser*, inquit: *S. Gregorius Nazianzenus* *hodie Confessionem fidei ejus, quam prius receperam, rejicere;* Eandem nempe, quam scriptam petenti Beato Damaso Episcopo Romano tradiderat. Ex his verbis colligitur, hanc Epistolam aliquamdiu, postquam Vitalis Confessionem fidei tradidisset, & post mortem S. Damasi scriptam fuisse. Tum S. Gregorius profectur, dicitque, Apollinaristas hæresis suæ arcanum solis suis Discipulis aperire, & quoties disputando ex notionibus communibus, quas nobis Scriptura de Incarnatione suggerit, ab adversariis premerentur, ipsos fateri, Jesum Christum habere rationem, & intellectum, atque esse perfectum hominem; sed hoc ita accipere,

Orat. 52.

S. Gregorius  
Nazianzenus

Sæculum IV. A. C. 383. pere, quod Divinitas ea, quæ ex parte naturæ humanæ deficerent, suppleat; ut in Disputatione S. Epiphaniî contra Vitalem vidimus. *Quis ergo miretur?* pergît S. Gregorius: *si bona fide in meliorem sensum accepi Vitalis verba, quæ nunc scandalo sunt aliis, horum verborum verum sensum intelligentibus? Hinc factum existimo, quod ipse Damasus, veritatem edoctus, sciensque, ipsos primis suis explicationibus inhæverere, eos excommunicatos declaraverit, eorumque fidei formulam anathemate percussisset, indignatus, quod sua simplicitate abuti ausi fuissent. Et inferius: Quis non videt, quantum a sana ratione abhorreat, hodie velle annuntiare Doctrinam a tempore JESU Christi huc usque ignotam? Si enim triginta anni sunt, ex quo eorum fides nata est, quamvis, ex quo JESUS CHRISTUS apparuit, ferme quadringenti effluxerint, Evangelium nostrum toto isto tempore nihil profuit, vana fuit fides nostra, in vanum Martyres passi sunt, frustra, & perverse tot Magni Præsules populis præfuerunt! (\*)*

Greg. Naz.  
Ep. 71. ad  
Posthum. ep.  
72. ad Satur.

§.XXV.

(\*) Hier ist wiederum eine Anmerkung des Uebersetzers. Es heisset: Die ersten christlichen Lehrer hätten unter dem Namen der Tradition keine neue Glaubenswahrheiten verstanden, die weder